

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E **cu privire la energetică**

nr. 174 din 21.09.2017
(în vigoare 20.10.2017)

Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 364-370 art. 620 din 20.10.2017

* * *

C U P R I N S

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

- Articolul 1. Obiectul legii
- Articolul 2. Scopul legii și sfera de aplicare
- Articolul 3. Noțiuni principale

Capitolul II **COMPETENȚE ADMINISTRATIVE. SUPRAVEGHEREA ENERGETICĂ** **DE STAT. SUPRAVEGHEREA TEHNICĂ DE STAT ÎN DOMENIUL** **SECURITĂȚII INDUSTRIALE**

- Articolul 4. Competența Guvernului
- Articolul 5. Atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei
- Articolul 6. Competența autorităților administrației publice locale
- Articolul 7. Supravegherea energetică de stat și supravegherea tehnică de stat în domeniul securității industriale

Capitolul III **AUTORITATEA DE REGLEMENTARE**

- Articolul 8. Autoritatea de reglementare
- Articolul 9. Administrarea Agenției. Organizarea activității Agenției
- Articolul 10. Numirea directorilor și încetarea mandatului de director al Consiliului de administrație
- Articolul 11. Bugetul și activitatea financiară a Agenției
- Articolul 12. Atribuțiile Agenției
- Articolul 13. Alte atribuții și drepturi ale Agenției în legătură cu reglementarea și monitorizarea activităților în sectoarele energiei
- Articolul 14. Atribuțiile și drepturile Agenției în legătură cu supravegherea energetică de stat
- Articolul 15. Controalele Agenției
- Articolul 16. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției
- Articolul 17. Expertiza juridică și înregistrarea de stat a actelor normative de reglementare ale Agenției
- Articolul 18. Examinarea neînțelegerilor și a litigiilor dintre participanții la piețele energiei
- Articolul 19. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul energiei

Articolul 20. Procedura de aplicare a sancțiunilor financiare

**Capitolul IV
ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR
ÎN SECTOARELE ENERGETICII**

Articolul 21. Principii de activitate

Articolul 22. Proprietatea în domeniul energeticii

Articolul 23. Raporturile juridice dintre întreprinderile energetice, dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatorii de sistem

**Capitolul V
EVIDENȚA ENERGIEI.
RAPOARTELE STATISTICE ȘI TRANSPARENȚA**

Articolul 24. Evidența energiei

Articolul 25. Rapoartele statistice

Articolul 26. Transparența

**Capitolul VI
ASIGURAREA SECURITĂȚII LA FUNCȚIONAREA
OBIECTELOR ENERGETICE ȘI PROTECȚIA LOR**

Articolul 27. Zonele de protecție

Articolul 28. Protecția obiectelor energetice

Articolul 29. Formarea profesională

**Capitolul VII
DEZVOLTAREA ȘI EXPLOATAREA OBIECTELOR
DE INFRASTRUCTURĂ ENERGETICĂ
DE IMPORTANȚĂ STRATEGICĂ**

Articolul 30. Obiectele de infrastructură energetică de importanță strategică

Articolul 31. Obligații de serviciu public

**Capitolul VIII
DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII**

Articolul 32. Dispoziții finale și tranzitorii

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește cadrul juridic pentru organizarea, reglementarea și asigurarea funcționării eficiente și sigure a sectoarelor energeticii.

Articolul 2. Scopul legii și sfera de aplicare

(1) Prezenta lege are drept scop:

a) crearea cadrului juridic pentru organizarea și desfășurarea activităților în sectoarele energeticii în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, calitate și transparență;

b) instituirea condițiilor de bază necesare pentru asigurarea independenței autorității de reglementare;

c) reglementarea raporturilor juridice dintre întreprinderile energetice, dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatorii de sistem, precum și dintre

întreprinderile energetice și organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, autoritatea de reglementare, alte autorități publice, precum și autoritățile administrației publice locale;

d) crearea condițiilor necesare pentru limitarea activității de monopol, pentru liberalizarea piețelor energeticii, precum și pentru promovarea concurenței pe piețele energeticii;

e) instituirea principiilor de bază pentru asigurarea consumatorilor cu energie de calitate în condiții echitabile, transparente și nediscriminatorii;

f) crearea cadrului juridic pentru asigurarea securității energetice a țării.

(2) Sub incidența prezentei legi intră:

a) organizarea și funcționarea autorității de reglementare, precum și condițiile de desfășurare a activității acesteia;

b) supravegherea energetică de stat;

c) organizarea și desfășurarea activităților în sectoarele energeticii;

d) evidența energiei;

e) securitatea și protecția obiectelor energetice;

f) protecția consumatorilor.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

consumator – consumator final de energie electrică, de gaze naturale, consumator de energie termică, consumator de alte tipuri de energie;

distribuitor de energie termică – unitate termoeenergetică ce desfășoară activitatea de distribuție a energiei termice în condițiile prezentei legi și ale Legii nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

echipament de măsurare – aparat sau sistem destinat măsurării cantității de energie produsă, exportată, importată, transportată, distribuită, stocată, furnizată și/sau comercializată, care este legalizat și verificat metrologic;

energetică – ramură a economiei naționale care include următoarele sectoare: electroenergetic, termoeenergetic, de gaze naturale, de produse petroliere și de combustibil solid și lichid;

energie – orice tip de produs energetic, combustibilii, energia electrică, energia termică, energia din surse regenerabile sau orice alt tip de energie;

întreprindere energetică – persoană fizică sau persoană juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile reglementate prin Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și prin Legea nr.461/2001 privind piața produselor petroliere (în continuare – *legi sectoriale*);

laborator electrotehnic – laborator autorizat de organul supravegherii energetice de stat, care are dreptul de a efectua măsurări și încercări profilactice și de reglare-recepție în rețelele și instalațiile electrice;

obiecte energetice – instalații de producere, centrale electrice, centrale termice, rețele, instalații, utilaje, mecanisme, echipamente și aparate, care, împreună cu clădirile și spațiile în care sînt instalate, se utilizează pentru explorarea, extragerea, rafinarea, producerea, transportul, distribuția, stocarea și/sau comercializarea energiei;

operator de sistem – operator al sistemului de transport, operator al sistemului de distribuție din sectorul electroenergetic, operator al sistemului de transport, operator al sistemului de distribuție din sectorul gazelor naturale, care dețin licență pentru desfășurarea activităților respective în conformitate cu Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.

Capitolul II

COMPETENȚE ADMINISTRATIVE. SUPRAVEGHEREA ENERGETICĂ DE STAT. SUPRAVEGHEREA TEHNICĂ DE STAT ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII INDUSTRIALE

Articolul 4. Competența Guvernului

(1) Pentru asigurarea funcționării și dezvoltării sectoarelor energeticii, Guvernul:

- a) stabilește politica de stat în domeniul energeticii și direcțiile prioritare de dezvoltare ale acestuia;
- b) elaborează strategia energetică și o transmite Parlamentului spre adoptare;
- c) aprobă programele de stat de dezvoltare în domeniul energeticii, conform competențelor;
- d) creează premisele și condițiile necesare pentru dezvoltarea și funcționarea eficientă și durabilă a sectoarelor energeticii;
- e) asigură securitatea energetică a statului;
- f) aprobă planurile de acțiuni pentru situații excepționale în conformitate cu legile sectoriale;
- g) stabilește cantitatea minimă obligatorie a rezervelor de combustibil, necesară centralelor electrice și termice care utilizează combustibil fosil;
- h) promovează interesele sectoarelor energeticii pe plan internațional;
- i) promovează cooperarea regională și internațională în sectoarele energeticii.

(2) Pentru asigurarea dezvoltării durabile a sectoarelor energeticii, precum și pentru consolidarea securității energetice naționale, Guvernul este în drept să creeze fonduri speciale sau fonduri investiționale.

(3) Guvernul exercită și alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 5. Atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii are următoarele atribuții:

- a) elaborează și promovează politica de stat în domeniul energeticii;
- b) elaborează balanța energetică de perspectivă a statului și o publică pe pagina sa web oficială;
- c) elaborează programele de stat de dezvoltare în domeniul energeticii;
- d) elaborează și promovează actele legislative și normative în domeniul energeticii, inclusiv în contextul armonizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene;
- e) monitorizează implementarea strategiei energetice, a programelor de stat de dezvoltare și de investiții în domeniul energeticii, precum și a actelor legislative și normative în domeniul energeticii;
- f) asigură securitatea energetică a statului prin monitorizarea și coordonarea procesului de dezvoltare și de bună funcționare a obiectelor energetice;
- g) promovează, în limitele competenței, cooperarea regională și internațională în domeniul energeticii, inclusiv privind procurările strategice de energie, atragerea investițiilor, extinderea interconexiunilor și integrarea piețelor din sectoarele energeticii ale Republicii Moldova în piețele regionale și internaționale;
- h) administrează proprietatea de stat în domeniul energeticii;
- i) promovează concurența și limitează activitatea de monopol în sectoarele energeticii conform competenței, fără a limita drepturile și atribuțiile Consiliului Concurenței și ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, stabilite în Legea concurenței nr.183/2012, în prezenta lege și în legile sectoriale.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii exercită și alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 6. Competența autorităților administrației publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale contribuie la asigurarea fiabilă și eficientă a consumatorilor din localitate cu energie.

(2) De competența autorităților administrației publice locale sînt următoarele:

a) construirea obiectelor energetice cu destinație locală, inclusiv a sistemului de iluminat public;

b) soluționarea problemelor privind atribuirea terenurilor pentru construcția și exploatarea obiectelor energetice;

c) transmiterea în folosință operatorilor de sistem, distribuitorilor de energie termică a terenurilor necesare pentru construcția și amplasarea, inclusiv pentru reconstrucție și reamplasare, a rețelelor electrice de transport și/sau de distribuție, a rețelelor de transport și/sau de distribuție a gazelor naturale, a rețelelor termice, precum și pentru exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea acestora;

d) alocarea de resurse financiare, în limitele bugetelor locale, pentru dezvoltarea sistemului de aprovizionare cu energie a consumatorilor din localitate, precum și a sistemului de iluminat public;

e) coordonarea lucrărilor de lichidare a consecințelor situațiilor excepționale la obiectele energetice;

f) acordarea, în limitele bugetelor locale, consumatorilor din localitate a compensațiilor pentru achitarea plăților pentru energie;

g) asigurarea exploatării, întreținerii, reabilitării, modernizării, construcției și, după caz, a reconstrucției obiectelor energetice care se află în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale.

(3) Autoritățile administrației publice locale exercită și alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 7. Supravegherea energetică de stat și supravegherea tehnică de stat în domeniul securității industriale

(1) Supravegherea energetică de stat se asigură de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(2) Controlul și supravegherea tehnică de stat în domeniul securității industriale se efectuează de organul de control și supraveghere tehnică de stat în modul și în condițiile stabilite în Legea nr.116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.

Capitolul III

AUTORITATEA DE REGLEMENTARE

Articolul 8. Autoritatea de reglementare

(1) Autoritatea investită cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectoarele energeticii este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare – *Agenție*).

(2) Agenția este autoritate de reglementare cu statut de persoană juridică, este independentă în raport cu alte autorități și organe publice ori în raport cu alte entități publice sau private, are cont bancar propriu și ștampilă cu denumirea sa.

(3) Nicio decizie sau măsură luată de Guvern, de organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, de autoritățile de reglementare, de alte autorități publice sau de autoritățile administrației publice locale nu poate restrînge independența funcțională și financiară a Agenției și nu poate împiedica îndeplinirea de către Agenție a atribuțiilor stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale.

(4) Agenția este instituită, administrată și își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, legile sectoriale și Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. Agenția se lichidează doar prin lege,

adoptată în acest scop, și cu condiția preluării atribuțiilor acesteia de alte autorități independente.

(5) Agenția își exercită atribuțiile în mod independent, cu respectarea principiilor de obiectivitate, imparțialitate, transparență și nediscriminare.

(6) Directorii Consiliului de administrație al Agenției și personalul Agenției, la îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, acționează în mod independent de orice interes de pe piețele reglementate, nu solicită și nu acceptă instrucțiuni din partea Guvernului, a organelor centrale de specialitate, a altor autorități ale administrației publice centrale, din partea autorităților de reglementare, a Parlamentului, a altor autorități publice sau din partea autorităților administrației publice locale.

(7) Nicio prevedere menită să asigure independența Agenției nu poate fi interpretată în sensul excluderii Agenției de sub controlul parlamentar exercitat în modul și în limitele stabilite de prezenta lege, precum și de sub controlul judiciar.

(8) Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare – *Regulamentul Agenției*) se aprobă de Parlament.

Articolul 9. Administrarea Agenției. Organizarea activității Agenției

(1) Agenția este condusă de un Consiliu de administrație format din 5 directori care exercită funcții de demnitate publică. Directorii Consiliului de administrație al Agenției (în continuare – *Consiliu de administrație*) sînt numiți în funcție în conformitate cu prezenta lege.

(2) Directorii Consiliului de administrație beneficiază de toate drepturile, privilegiile și garanțiile conferite prin prezenta lege, Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și au următoarele obligații:

a) să ia decizii și să acționeze în limitele legii, să fie imparțiali și să acționeze în mod independent, în interes public, fără a solicita sau accepta instrucțiuni de la persoane terțe, inclusiv de natură politică;

b) să nu divulge informații oficiale cu accesibilitate limitată, obținute în cadrul sau în legătură cu exercitarea mandatului;

c) să nu desfășoare alte activități remunerate, cu excepția celor din domeniul didactic și științific. Se interzice unui director al Consiliului de administrație să desfășoare activități didactice sau științifice dacă acestea sînt finanțate, direct sau indirect, de întreprinderile energetice reglementate de Agenție în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale;

d) să depună declarația de avere și interese personale în conformitate cu Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;

e) să respecte legislația muncii, Regulamentul Agenției, Codul de etică și conduită profesională al Agenției, precum și alte regulamente interne ale Agenției.

(3) La întreprinderile energetice a căror activitate este reglementată de Agenție în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale, directorii Consiliului de administrație nu sînt în drept:

a) să desfășoare activități remunerate ori să obțină alte avantaje;

b) să dețină acțiuni ale acestei întreprinderi;

c) să obțină cîștiguri materiale, inclusiv financiare;

d) să faciliteze angajarea proprie sau angajarea altor persoane.

(4) Consiliul de administrație organizează activitatea Agenției în conformitate cu prezenta lege, Regulamentul Agenției și regulamentele interne aprobate de Consiliul de administrație.

(5) Consiliul de administrație exercită următoarele atribuții:

a) aprobă planul anual de activitate al Agenției;

b) aprobă regulamentul privind angajarea personalului Agenției, Codul de etică și conduită profesională al Agenției, precum și alte regulamente interne;

c) aprobă structura organizatorică, statele de personal, funcțiile, competențele, modul de remunerare a personalului Agenției, precum și condițiile de muncă ale acestuia;

d) organizează activitatea Agenției și stabilește modul de coordonare a activității subdiviziunilor structurale ale acesteia;

e) aprobă ordinea de zi a ședințelor Consiliului de administrație;

f) aprobă procedurile interne de elaborare a actelor normative de reglementare în domeniul energiei;

g) aprobă actele normative de reglementare în domeniul energiei, prețurile reglementate, tarifele reglementate, planurile de dezvoltare, planurile de investiții și adoptă alte hotărâri în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale;

h) adoptă hotărâri cu privire la eliberarea, prelungirea, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea licențelor, a autorizațiilor;

i) examinează rezultatele privind monitorizarea activității întreprinderilor energetice;

j) stabilește direcțiile de colaborare ale Agenției pe plan național și internațional;

k) aprobă rapoartele de activitate ale Agenției;

l) exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(6) Regulamentul Agenției, Codul de etică și conduită profesională al Agenției, precum și alte regulamente interne se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(7) Consiliul de administrație este în drept să decidă cu privire la crearea unui consiliu de experți. Modul de constituire și atribuțiile consiliului de experți se stabilesc printr-un regulament aprobat de Consiliul de administrație.

(8) Directorii Consiliului de administrație își exercită atribuțiile și beneficiază de drepturi egale în conformitate cu prezenta lege, legile sectoriale și Regulamentul Agenției. Directorii Consiliului de administrație reprezintă Agenția în raporturile cu terții și examinează reclamațiile și sesizările parvenite în adresa Agenției în modul stabilit de Consiliul de administrație.

(9) Directorul general îndeplinește suplimentar următoarele atribuții:

a) convoacă ședințele Consiliului de administrație din oficiu sau la solicitarea a cel puțin doi directori ai Consiliului de administrație;

b) organizează și prezidează ședințele Consiliului de administrație și propune ordinea de zi a acestora;

c) angajează personalul Agenției, cu acordul unui membru al Consiliului de administrație, în conformitate cu regulamentul aprobat de Consiliul de administrație, în baza unor cerințe și criterii de calificare, aplicate în mod clar, rezonabil, transparent și nediscriminatoriu, și semnează contractele individuale de muncă;

d) modifică, suspendă și desface contractele individuale de muncă, aplică sancțiuni disciplinare personalului Agenției și îndeplinește alte funcții ale angajatorului stabilite în legislația muncii;

e) semnează documentele financiare și bancare ale Agenției, contractează terții pentru prestarea serviciilor Agenției și poartă răspundere pentru activitatea economico-financiară a Agenției;

f) asigură pregătirea și perfecționarea cadrelor, organizează dotarea tehnico-materială a Agenției;

g) reprezintă Agenția în raporturile cu Guvernul, Parlamentul și alte autorități publice;

h) exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(10) Directorul general este în drept să delege, parțial sau integral, unuia dintre directorii Consiliului de administrație atribuțiile sale pe perioada absenței.

Articolul 10. Numirea directorilor și încetarea mandatului de director al Consiliului de administrație

(1) Directorii Consiliului de administrație sînt numiți în funcție de către Parlament, pe bază de concurs.

(2) Concursul de selectare a directorilor se organizează de către comisia parlamentară de profil și se desfășoară în mod public. Inițierea procedurii de desfășurare a concursului are loc prin publicarea, pe pagina web oficială a Parlamentului, precum și în cel puțin trei surse ale mass-mediei naționale, a unui anunț privind organizarea concursului. Anunțul respectiv se va publica cu cel puțin o lună înainte de termenul-limită stabilit pentru primirea cererilor de participare la concurs și va conține în mod obligatoriu cerințele față de candidați, criteriile de selectare, lista documentelor confirmative pe care candidații trebuie să le prezinte, termenul-limită de prezentare a cererilor, alte cerințe relevante, inclusiv cu privire la procedura de desfășurare a concursului. În cazul în care pentru fiecare loc vacant anunțat pentru concurs nu există cel puțin doi candidați, se organizează un concurs repetat.

(3) Evaluarea candidaților înscriși se efectuează de comisia parlamentară de profil. Pentru participare la ședințele comisiei, în calitate de membri observatori fără drept de vot, pot fi invitați reprezentanți ai Guvernului, mediului academic de profil, Secretariatului Comunității Energetice, Delegației Uniunii Europene și experți în domeniul energiei care își desfășoară activitatea pe plan național și internațional.

(4) După evaluare, comisia parlamentară de profil propune Parlamentului candidații desemnați.

(5) Candidatul la funcția de director al Consiliului de administrație trebuie să întrunească cumulativ următoarele cerințe:

a) să dețină cetățenia Republicii Moldova;

b) să aibă studii superioare în domeniul tehnic, economic, financiar sau juridic și experiență de lucru de cel puțin 10 ani în unul dintre domeniile menționate, dintre care cel puțin 3 ani în funcții de conducere în instituții publice sau întreprinderi din sectoarele reglementate de Agenție;

c) să aibă capacitate deplină de exercițiu;

d) să se bucure de o reputație ireproșabilă;

e) să cunoască limba de stat și limba engleză;

f) să nu fie membru al vreunui partid politic la momentul depunerii cererii de participare la concurs.

(6) Se consideră că nu are o reputație ireproșabilă în sensul alin.(5) și nu poate candida la funcția de director al Consiliului de administrație persoana:

a) care are antecedente penale, inclusiv stinse, sau cea care a fost absolvită de răspundere ori pedeapsă penală, inclusiv printr-un act de amnistie sau de grațiere;

b) care a fost privată de dreptul de a ocupa anumite funcții, ca pedeapsă principală sau complementară, printr-o hotărîre judecătorească definitivă;

c) în privința căreia s-a constatat, printr-un act definitiv, încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților sau al restricțiilor;

d) în privința căreia există o hotărîre irevocabilă a instanței de judecată prin care s-a dispus confiscarea averii;

e) în privința căreia există interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

(7) După numirea în funcție, în termen de 30 de zile, directorul Consiliului de administrație este obligat să semneze o declarație pe propria răspundere, indicînd îndeplinirea cerințelor stabilite la alin.(5) din prezentul articol, la art.9 alin.(2) și (3), precum și lipsa oricăror interese ce ar putea fi considerate susceptibile de a-i prejudicia independența în luarea deciziilor. Declarațiile pe propria răspundere se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(8) Mandatul unui director al Consiliului de administrație este de 6 ani. Niciunul dintre directorii Consiliului de administrație nu este în drept să dețină funcția de director mai mult de 12 ani.

(9) În cazul în care mandatele directorilor Consiliului de administrație încetează în același timp, prin derogare de la alin.(8), la prima desemnare, directorii Consiliului de administrație sînt numiți de Parlament după cum urmează: un director – pe un termen de 6 ani, doi directori – pe un termen de 4 ani, ceilalți doi – pe un termen de 2 ani.

(10) Dacă termenul regulamentar de exercitare a mandatului de director al Consiliului de administrație a expirat, iar succesorul său nu a fost numit de Parlament, directorul Consiliului de administrație continuă să-și exercite mandatul pînă la numirea de către Parlament a succesorului său.

(11) Parlamentul, la propunerea Președintelui Parlamentului, investește în funcția de director general unul dintre directorii Consiliului de administrație aflați în exercițiu sau selectați prin concursul respectiv, ținînd cont de experiența acestora în sectoarele reglementate de Agenție și în funcția de conducere. Investiția directorului în exercițiu în funcția de director general nu prelungește durata mandatului acestuia, iar după investirea directorului Consiliului de administrație exercită atribuțiile de director general pînă la încetarea mandatului de director.

(12) Mandatul de director al Consiliului de administrație încetează în cazul demisiei, revocării, expirării mandatului sau al decesului. Directorul se revocă de Parlament în caz de:

- a) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;
- b) imposibilitate a exercitării funcției, din motive de sănătate, pe o durată mai mare de 6 luni consecutive;
- c) alegere sau numire în altă funcție;
- d) condamnare pentru comiterea infracțiunilor cu intenție și/sau condamnare la privațiune de libertate, prin hotărîre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată;
- e) rămînere definitivă a actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate, prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către directorul respectiv a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese și/sau prin care s-a stabilit faptul că se află în stare de incompatibilitate, în conformitate cu Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și/sau în conformitate cu art.9 alin.(2) și (3) din prezenta lege.

(13) Comisia parlamentară de profil audiază directorul Consiliului de administrație a cărui revocare se propune și, în cazul constatării unuia dintre temeiurile indicate la alin.(12), propune Parlamentului revocarea directorului respectiv. În cazul în care se propune revocarea directorului Consiliului de administrație care exercită și atribuțiile de director general, comisia parlamentară de profil propune concomitent candidatura directorului Consiliului de administrație care urmează să asigure interimatul funcției de director general pînă la investirea, în conformitate cu alin.(11), a unuia dintre directorii Consiliului de administrație în funcția de director general, după ocuparea tuturor locurilor vacante de directori ai Consiliului de administrație.

(14) În cazul funcției vacante de director al Consiliului de administrație, Parlamentul numește, în conformitate cu prevederile alin.(1)–(6) și (11), în termen de cel mult 3 luni, un nou director al Consiliului de administrație, cu împuternicirea unui mandat deplin.

(15) În decurs de un an după încetarea mandatului de director al Consiliului de administrație, persoana respectivă nu este în drept să ocupe funcții la întreprinderea energetică a cărei activitate este reglementată de Agenție.

[Art. 10 completat prin Legea nr.74 din 26.04.2018, în vigoare 29.06.2018]

Articolul 11. Bugetul și activitatea financiară a Agenției

(1) Agenția își formează bugetul pentru anul următor în baza plăților regulatorii, aplicate anual de Agenție titularilor de licențe, și în baza altor surse prevăzute de lege.

(2) Agenția stabilește mărimea plăților regulatorii pentru anul următor la un nivel suficient, încât să acopere cheltuielile necesare pentru asigurarea activității sale în conformitate cu legea, în baza estimărilor cantităților de energie electrică, de energie termică, ale volumelor de gaze naturale, necesare pentru aprovizionarea consumatorilor, ale volumului serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și în baza estimărilor volumelor de produse petroliere principale și de gaze lichefiate importate pentru anul următor, prezentate de către titularii de licențe pînă la data de 1 noiembrie a anului curent. Agenția publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova hotărîrea Consiliului de administrație privind cuantumul plăților regulatorii stabilite pentru anul următor.

(3) Mărimea plăților regulatorii se determină după cum urmează:

a) pentru energia electrică – din venitul de vânzări al titularului de licență pentru producerea energiei electrice, al titularului de licență pentru operarea pieței energiei electrice, al titularului de licență pentru transportul energiei electrice, al titularului de licență pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, al titularului de licență pentru distribuția energiei electrice, precum și al titularului de licență pentru furnizarea energiei electrice;

b) pentru gazele naturale – din venitul de vânzări al titularului de licență pentru producerea gazelor naturale, al titularului de licență pentru transportul gazelor naturale, al titularului de licență pentru distribuția gazelor naturale, al titularului de licență pentru stocarea gazelor naturale, al titularului de licență pentru furnizarea gazelor naturale, precum și al titularului de licență pentru furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare;

c) pentru energia termică – din venitul de vânzări al titularului de licență pentru producerea energiei termice, al titularului de licență pentru distribuția energiei termice, precum și al titularului de licență pentru furnizarea energiei termice;

d) pentru produsele petroliere – pornind de la volumul produselor petroliere principale și al gazelor lichefiate importate;

e) pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare – în conformitate cu legea de profil.

(4) Plățile regulatorii se transferă de către titularii de licență la contul curent al Agenției, trimestrial, în termenul stabilit de Agenție. Agenția are dreptul unic de a utiliza mijloacele de pe contul său. Mijloacele neutilizate în exercițiul financiar curent se transferă în bugetul anului următor. Dacă pe parcursul exercițiului financiar curent se formează un deficit de fonduri, Agenția este în drept să-l recupereze din bugetul anului următor, corectînd corespunzător plățile regulatorii. Agenția este în drept să contracteze împrumuturi bancare, la dobîndi rezonabile, pentru a acoperi cheltuielile curente ce nu pot fi acoperite din plățile regulatorii colectate. Agenția rambursează împrumuturile din mijloacele obținute de la plățile regulatorii colectate ulterior.

(5) Bugetul Agenției se aprobă anual, pînă la 25 noiembrie, de către Consiliul de administrație în limita necesității asigurării unei activități conforme, precum și a independenței sale financiare. Mărimea plăților regulatorii nu va depăși 0,3 la sută din veniturile indicate la alin.(3).

(6) Agenția informează Parlamentul despre aprobarea bugetului în termen de 10 zile lucrătoare de la aprobare. Bugetul Agenției se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Agenției.

(7) Agenția ține contabilitatea în conformitate cu standardele naționale de contabilitate. Anual, pînă la 1 martie, Agenția întocmește un raport financiar pentru anul precedent, care conține informații cu privire la executarea bugetului aprobat, plățile regulatorii transferate pe contul său curent, cheltuielile pe care le-a efectuat de pe acest

cont, împrumuturile bancare contractate și alte mijloace pe care le-a utilizat, precum și alte informații relevante. Raportul financiar se supune verificării de către o companie de audit independentă, recunoscută pe plan internațional și selectată, pe bază de concurs, de către Consiliul de administrație. În termen de 10 zile lucrătoare de la primirea raportului de audit, Agenția prezintă raportul financiar, însoțit de raportul de audit, Parlamentului pentru informare. Raportul financiar și raportul de audit se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Agenției.

(8) Situațiile financiare (legalitatea, regularitatea și eficiența formării și utilizării bugetului Agenției) se auditează de Curtea de Conturi. Raportul de audit al Curții de Conturi se prezintă pentru informare Parlamentului.

[Art.11 modificat prin Legea nr.172 din 27.07.2018, în vigoare 24.08.2018]

Articolul 12. Atribuțiile Agenției

(1) În legătură cu reglementarea activităților în sectoarele energiei, Agenția:

a) eliberează, prelungeste, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele, autorizațiile pentru desfășurarea activităților în sectoarele energiei, eliberează copii și duplicate ale acestora în conformitate cu Legea nr.451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și legile sectoriale;

b) monitorizează și controlează, în modul și în limitele prevăzute de prezenta lege și de legile sectoriale, respectarea de către titularii de licențe, de autorizații a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate, autorizate, a prevederilor prezentei legi, ale legilor sectoriale, inclusiv ale celor menite să asigure protecția drepturilor consumatorilor și calitatea serviciilor prestate;

c) promovează dezvoltarea piețelor energiei în condiții de competitivitate, securitate și sustenabilitate a mediului;

d) promovează și facilitează, în conformitate cu legile sectoriale, accesul participanților noi, inclusiv al producătorilor de energie din surse regenerabile, la rețelele electrice și de gaze naturale, la piețele energiei electrice și gazelor naturale, în special prin eliminarea barierelor care le-ar putea împiedica accesul;

e) promovează dezvoltarea concurenței pe piețele energiei, cu respectarea cerințelor stabilite în legile sectoriale;

f) creează premisele necesare pentru deschiderea efectivă a pieței energiei electrice și a pieței gazelor naturale pentru toți consumatorii și furnizorii de pe piața regională, precum și pentru exploatarea fiabilă și sigură a rețelelor electrice și a rețelelor de gaze naturale, ținând cont și de obiectivele pe termen lung;

g) elimină restricțiile care împiedică realizarea schimburilor comerciale de energie electrică, de gaze naturale pe piața regională, inclusiv prin promovarea dezvoltării capacităților de interconexiune pentru a satisface cererea și pentru a contribui la integrarea pieței Republicii Moldova în piața regională, ceea ce ar putea duce la facilitarea efectuării fluxurilor în cadrul Comunității Energetice;

h) monitorizează activitatea participanților la piețele energiei, inclusiv prin prisma respectării de către aceștia a actelor legislative și a actelor normative de reglementare în domeniul energiei;

i) monitorizează și asigură respectarea de către întreprinderile energetice a transparenței în activitatea desfășurată, inclusiv a transparenței prețurilor pe piețele angro;

j) promovează o politică tarifară echitabilă și argumentată economic, prin elaborarea și aprobarea metodologiilor de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate, în baza unor criterii transparente, obiective și nediscriminatorii, în conformitate cu legile sectoriale;

k) aprobă tarife și prețuri reglementate în conformitate cu metodologiile aprobate și monitorizează corectitudinea aplicării de către întreprinderile energetice a metodologiilor respective, precum și a tarifelor și prețurilor reglementate, aprobate în baza acestora;

l) pune în aplicare principiul eficienței maxime la cheltuieli minime și supraveghează respectarea acestuia de către întreprinderile energetice ale căror prețuri și tarife sînt reglementate de Agenție, asigurînd lipsa subvențiilor încrucișate;

m) promovează și asigură protecția consumatorilor, colaborează cu organizațiile necomerciale care apără interesele consumatorilor;

n) exercită controlul asupra modului de respectare a drepturilor consumatorilor de către întreprinderile energetice, examinează reclamațiile consumatorilor și adoptă hotărîri, emite decizii în cazurile stabilite în legile sectoriale;

o) exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(2) În scopul exercitării atribuțiilor sale, Agenția elaborează și aprobă regulamente, metodologii și alte acte normative de reglementare prevăzute de prezenta lege și de legile sectoriale.

(3) Fără a se aduce atingere principiilor de independență stabilite prin prezenta lege, Agenția colaborează cu organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, cu Consiliul Concurenței, cu autoritățile de reglementare, cu alte autorități publice, cu autoritățile administrației publice locale, cu societatea civilă și consultă, după caz, participanții la piețele energeticii.

(4) La îndeplinirea atribuțiilor sale, Agenția contribuie la realizarea de către Republica Moldova a angajamentelor asumate în baza acordurilor internaționale, inclusiv în cadrul Tratatului Comunității Energetice.

(5) În legătură cu îndeplinirea atribuțiilor stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale, Agenția cooperează, pe plan regional și internațional, cu autoritățile de reglementare ale altor țări, inclusiv cu autoritățile de reglementare din țările părți ale Comunității Energetice, precum și cu organizațiile și organisme internaționale și instituțiile acestora, inclusiv cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice și cu Secretariatul Comunității Energetice. Pentru a favoriza cooperarea în domeniul reglementării, Agenția este în drept să încheie acorduri de colaborare cu orice autoritate de reglementare din alte țări.

(6) Anual, pînă la 31 decembrie, Agenția elaborează, aprobă și publică pe pagina sa web oficială programul de activitate pentru anul următor, cu stabilirea indicatorilor de performanță.

(7) Anual, pînă la 30 iunie, Agenția elaborează, prezintă în plenul Parlamentului și publică pe pagina sa web oficială raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent, care cuprinde informații cu privire la realizarea programului de activitate al Agenției aprobat pentru anul precedent, gradul de îndeplinire a indicatorilor de performanță, măsurile întreprinse și rezultatele obținute în sectoarele reglementate în urma îndeplinirii atribuțiilor sale stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale, rezultatele monitorizării activității participanților la piețele energeticii, precum și informații cu privire la formarea și executarea bugetului Agenției. Cîte o copie a raportului se remite Președintelui Republicii Moldova și Guvernului Republicii Moldova pentru informare.

Articolul 13. Alte atribuții și drepturi ale Agenției în legătură cu reglementarea și monitorizarea activităților în sectoarele energeticii

(1) Agenția exercită alte atribuții și drepturi după cum urmează:

a) efectuează controale în modul și în limitele stabilite la art.15 din prezenta lege, în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și în legile sectoriale;

b) solicită și are acces la contabilitatea participanților la piețele energeticii, la informația și la documentele aferente activităților practicate conform licenței/autorizației,

la informația și documentele contabile, la informația și la documentele care conțin informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv de la organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la organele fiscale, vamale și de la alte autorități publice, în legătură cu activitatea participanților la piețele energeticii;

c) solicită și obține, în condițiile legii, de la participanții la piețele energeticii copii, extrase din documentele menționate la lit.b), precum și informații suplimentare necesare;

d) solicită și are acces la obiectele energetice, inclusiv în legătură cu verificarea cheltuielilor suportate și a investițiilor efectuate de întreprinderile reglementate, precum și în legătură cu verificarea circumstanțelor expuse în reclamațiile adresate Agenției;

e) adoptă hotărâri și emite decizii în limitele competenței;

f) inițiază și desfășoară consultări publice și de cooperare în scopul colectării informațiilor și a propunerilor necesare pentru evaluarea soluțiilor și pentru adoptarea de hotărâri și decizii justificate, precum și în scopul armonizării practicilor de reglementare conform planurilor naționale de armonizare;

g) înaintează prescripții în cazul constatării încălcării de către participanții la piețele energeticii a prevederilor prezentei legi, ale legilor sectoriale și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, adoptă hotărâri și emite decizii privind lichidarea încălcărilor depistate;

h) constată contravenții în sectoarele energeticii și depune în instanța de judecată procesele-verbale de constatare a contravențiilor;

i) aplică sancțiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite la art.95 din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și la art.113 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, cu respectarea procedurii stabilite la art.20 din prezenta lege;

j) participă la forurile și la evenimentele naționale și internaționale în domeniu.

(2) Solicitarea informației și a documentelor prevăzute la alin.(1) lit.b) și c) se prezintă în scris, de către unul dintre directorii Consiliului de administrație, cu indicarea scopului respectiv.

(3) Agenția efectuează supravegherea energetică de stat și îndeplinește în acest scop atribuțiile stabilite la art.14.

(4) Agenția exercită și alte atribuții și drepturi stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 14. Atribuțiile și drepturile Agenției în legătură cu supravegherea energetică de stat

(1) În calitate de organ al supravegherii energetice de stat, Agenția exercită următoarele atribuții și drepturi:

a) elaborează și aprobă documentele normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare și de exploatare a centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice ale consumatorilor finali;

b) elaborează și aprobă documentele normativ-tehnice de exploatare și de securitate tehnică în sectorul termoenergetic;

c) se adresează în instanța de judecată pentru a solicita sistarea procesului de producere a echipamentului electrotehnic de către agenții economici în cazul în care condițiile tehnice nu corespund documentelor normativ-tehnice prevăzute la lit.a);

d) emite prescripții pe numele proprietarilor sau al persoanelor care exploatează centralele electrice și termice, rețelele electrice și termice, instalațiile electrice și termice, în cazul constatării abaterilor de la documentele normativ-tehnice prevăzute la lit.a) și b);

e) cere proprietarilor și persoanelor care exploatează centralele electrice și termice, rețelele electrice și termice, instalațiile electrice și termice, deconectarea imediată a acestora dacă, din cauza stării tehnice, centralele electrice și termice, rețelele electrice și

termice sau instalațiile electrice și termice pot provoca avarii, incendii, electrocutări, explozii și/sau dacă pot pune în pericol viața ori sănătatea oamenilor;

f) cere operatorilor de sistem din sectorul electroenergetic și distribuitorilor de energie termică să întrerupă prestarea serviciului de transport și/sau de distribuție a energiei electrice, a serviciului de distribuție a energiei termice consumatorilor care nu respectă documentele normativ-tehnice prevăzute la lit.a) și b) și care nu întreprind acțiunile indicate în prescripțiile emise în acest sens, ceea ce poate provoca avarii, incendii, electrocutări și/sau explozii;

g) are acces la centralele electrice și termice, la rețelele electrice și termice, la instalațiile electrice și termice, indiferent de tipul de proprietate, pentru exercitarea atribuțiilor stabilite în prezentul articol;

h) emite prescripții pe numele persoanelor fizice sau juridice în cazul constatării abaterilor de la documentele normativ-tehnice prevăzute la lit.a) și b);

i) participă la examinarea circumstanțelor și a cauzelor avariilor, incendiilor, electrocutărilor sau exploziilor provocate de centralele electrice și termice, de rețelele electrice și termice sau de instalațiile electrice și termice;

j) solicită și primește de la agenții economici, pentru examinare operativă, acte și informații referitoare la respectarea documentelor normativ-tehnice prevăzute la lit.a) și b);

k) se adresează în instanța de judecată pentru a solicita sistarea producerii sau montării utilajului, a rețelelor electrice și termice, a instalațiilor electrice și termice a căror exploatare poate provoca avarii, incendii, electrocutări și/sau explozii;

l) eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile de electrician autorizat și monitorizează activitatea electricienilor autorizați;

m) eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice;

n) verifică, la solicitare, cunoștințele personalului electrotehnic al agenților economici, al întreprinderilor electroenergetice și termice și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, cu acordarea grupei de securitate electrică și eliberarea talonului de autorizare în acest sens;

o) efectuează controale tehnice ale rețelelor electrice și termice, ale instalațiilor electrice și termice în scopul prevenirii avariilor, incendiilor, electrocutărilor și/sau a exploziilor;

p) constată contravenții, în limitele competenței sale, și depune în instanța de judecată procesele-verbale de constatare a contravențiilor;

q) antrenează specialiști de la instituțiile științifice și cele de proiectare, de la alte organizații, în caz de necesitate, la efectuarea de expertize și prezentarea de concluzii pentru soluționarea anumitor probleme conform competențelor.

(2) În caz de pericol de avarii, incendii, electrocutări și/sau explozii, Agenția este în drept să dispună sistarea imediată a activităților prevăzute la alin.(1) lit.c) și k), cu adresarea ulterioară în instanța de judecată în termen de 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, decizia privind sistarea activităților în cauză se anulează.

(3) Decizia de sistare, adoptată de Agenție în temeiul alin.(2), produce efecte obligatorii pînă la o eventuală hotărîre judecătorească contrarie, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac.

(4) Agenția efectuează controale pentru verificarea respectării documentelor normativ-tehnice prevăzute la alin.(1) lit.a) și b).

(5) Agenția exercită și alte atribuții și drepturi ce țin de supravegherea energetică de stat, stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 15. Controalele Agenției

(1) Agenția efectuează controale și stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, în funcție de complexitate, care nu trebuie să depășească 90 de zile calendaristice. Termenul de întocmire a raportului privind rezultatele controlului și de prezentare a acestuia persoanelor supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Rapoartele privind rezultatele controlului, întocmite de angajații autorizați ai Agenției, se înaintează spre examinare Consiliului de administrație care, prin hotărâre, se expune pe marginea acestora și dispune luarea de măsuri pentru înlăturarea abaterilor constatate și/sau aplicarea de eventuale sancțiuni.

(2) Agenția efectuează controale planificate sau controale inopinate, din oficiu sau la cerere. Prevederile art.3 alin.(1) lit.a), g) și j) și ale art.4 alin.(3), (7¹), (10) și (11) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nu se extind asupra controalelor efectuate de Agenție.

(3) Anual, în termen de pînă la 31 decembrie, Consiliul de administrație aprobă planul controalelor planificate pentru anul următor, care se publică pe pagina web oficială a Agenției. Directorul general dispune, prin delegație de control, inițierea controalelor Agenției indiferent de faptul că acestea sînt planificate sau inopinate.

(4) Leșirile la fața locului ale angajaților Agenției în legătură cu verificarea cheltuielilor suportate și a investițiilor efectuate de întreprinderile reglementate sau a circumstanțelor expuse în reclamațiile adresate Agenției nu constituie acțiune de control.

(5) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, angajații autorizați ai Agenției au dreptul:

a) să aibă acces, în incintele clădirilor (sediile principale și/sau secundare), la rețele, la instalații, precum și în orice alt loc în perimetrul căruia sînt situate instalații, echipamente, aparate aferente activităților din sectoarele energeticii, precum și la instalațiile consumatorilor, în prezența persoanei supuse controlului sau a reprezentantului acesteia;

b) să examineze și să aibă acces la registrele și documentele aflate în raport cu obiectul și scopul controlului, inclusiv la informațiile din conturile contabile, indiferent de suportul fizic sau electronic pe care sînt păstrate;

c) să ridice sau să obțină copii sau extrase, sub orice formă, din registrele și documentele menționate la lit.b). Ridicarea registrelor și a documentelor se admite numai dacă asemenea măsură este necesară pentru prevenirea ascunderii, înlăturării, modificării sau distrugerii acestora sau dacă nu este posibil de a face copii de pe acestea în incinta respectivă. Registrele și documentele ridicate pot fi reținute cel mult 60 de zile calendaristice și vor fi returnate persoanei supuse controlului pînă la întocmirea raportului privind rezultatele controlului;

d) să solicite oricărui reprezentant sau angajat al întreprinderii energetice explicații asupra faptelor sau documentelor aflate în raport cu obiectul și scopul controlului;

e) alte drepturi stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(6) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, angajații autorizați ai Agenției au obligația:

a) să informeze persoana supusă controlului despre drepturile și obligațiile acesteia;

b) să efectueze controlul în conformitate cu împuternicirile atribuite, ținînd cont de obiectul și scopul controlului;

c) alte obligații stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(7) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, întreprinderile energetice supuse controlului au dreptul:

a) să ia cunoștință de delegația de control în baza căreia a fost dispusă efectuarea controlului;

b) să prezinte explicații înregistrate sub orice formă referitoare la obiectul și scopul controlului;

c) să obțină copii de pe toate registrele sau documentele ridicate pe parcursul controlului, precum și lista registrelor și a documentelor ridicate, semnată de angajații Agenției care sînt autorizați să efectueze controlul;

d) alte drepturi stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(8) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, întreprinderile energetice supuse controlului au obligația:

a) să permită accesul angajaților autorizați ai Agenției, în condițiile legii, în incintele clădirilor sau în orice alt loc în perimetrul căruia sînt amplasate rețelele, instalațiile, echipamentele, aparatele aferente activităților specifice din sectoarele energiei, precum și la instalațiile consumatorilor, în prezența persoanei supuse controlului sau a reprezentantului acesteia;

b) să pună la dispoziția angajaților autorizați ai Agenției, la sediul, la locul în care se desfășoară controlul, toate documentele, evidențele și actele specifice solicitate, în original sau în copie, și să permită preluarea acestora în copie. La solicitarea angajaților autorizați ai Agenției, copiile vor fi certificate cu mențiunea “conform cu originalul” și vor fi semnate;

c) să pună la dispoziția angajaților autorizați ai Agenției un spațiu adecvat în vederea bunei desfășurări a acțiunii de control;

d) alte obligații stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(9) Angajații Agenției autorizați să efectueze un control pot solicita sprijinul subdiviziunilor abilitate ale Ministerului Afacerilor Interne, care sînt obligate să acorde asistența necesară angajaților Agenției în exercițiul funcțiunii, în conformitate cu Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.

(10) Prin derogare de la Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Agenția înregistrează controalele sale într-un registru propriu, pe care urmează să-l țină cu respectarea principiilor stabilite la art.8 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(11) Informația cu privire la controalele efectuate de Agenție pe parcursul unui an se reflectă în raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent, întocmit în conformitate cu art.12 alin.(7).

(12) Prevederile art.9, 10–13, art.21 alin.(5), art.30, 31, art.31¹ alin.(4) și ale art.31² din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nu se aplică în raport cu Agenția, iar actele emise de aceasta în legătură cu efectuarea controalelor se supun controlului judiciar în conformitate cu Legea contenciosului administrativ nr.793/2000.

Articolul 16. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției

(1) Ședințele Consiliului de administrație în cadrul cărora se examinează proiectele actelor normative de reglementare, cererile privind costurile de bază, privind prețurile reglementate, tarifele reglementate ori hotărâri care pot avea impact asupra piețelor energeticii și asupra obligațiilor de serviciu public sînt publice. La ședințele în cadrul cărora se discută informații oficiale cu accesibilitate limitată participă numai persoanele vizate.

(2) Invitația de participare la ședințele publice ale Consiliului de administrație și agenda aferentă se expediază persoanelor interesate și se publică pe pagina web oficială a Agenției cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ziua preconizată pentru ședință. Invitația de participare la ședințele în cadrul cărora se discută informațiile oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv informațiile care constituie secret comercial, se expediază

numai persoanelor vizate, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ziua preconizată pentru ședință.

(3) În cazul în care Consiliul de administrație i se propun spre examinare proiectele actelor normative de reglementare, cererile privind costurile de bază, privind prețurile reglementate, tarifele reglementate ori alte hotărâri care pot avea impact asupra piețelor energeticii și asupra obligațiilor de serviciu public, Agenția este obligată să publice pe pagina sa web oficială proiectul hotărârii și/sau proiectul actului ce se supune aprobării prin hotărâre și informațiile relevante în termenele și în condițiile stabilite în Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional. Persoanele care au solicitat înscrierea adresei lor de poștă electronică pe lista de corespondență a Agenției se informează referitor la începerea consultărilor.

(4) În conformitate cu Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectele actelor normative de reglementare, nota informativă, analiza impactului de reglementare al proiectelor de acte respective, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul avizării și consultării publice, precum și alte materiale relevante.

(5) Cererile titularilor de licențe privind costurile de bază, privind prețurile reglementate, tarifele reglementate, precum și materialele ce justifică nivelul acestora se publică pe pagina web oficială a Agenției în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererilor respective. Agenția oferă publicului 15 zile lucrătoare de la publicarea cererilor menționate și a materialelor aferente pentru prezentarea recomandărilor cu privire la acestea. În termenele stabilite în Legea nr.239/2008 cu privire la transparența în procesul decizional, Agenția publică pe pagina sa web oficială rezultatele examinării cererilor titularilor de licență și propunerile sale privind nivelul costurilor de bază, al prețurilor reglementate sau al tarifelor reglementate.

(6) Consiliul de administrație este obligat să examineze cererile privind costurile de bază, privind prețurile reglementate, tarifele reglementate în termen de cel mult 180 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi energetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat de Agenție în conformitate cu legile sectoriale.

(7) Consiliul de administrație adoptă, în numele Agenției, hotărâri. Hotărârile se adoptă cu votul a cel puțin 3 directori ai Consiliului de administrație. Fiecare director al Consiliului de administrație deține un singur vot.

(8) Directorii Consiliului de administrație deliberază în camera de deliberare sau pot consimți să delibereze fără a se retrage din sala de ședință. Directorii Consiliului de administrație nu au dreptul de a se abține de la vot, cu excepția cazului în care aceștia sînt în conflict de interese. Directorii care au votat împotriva își consemnează opinia separată ce se anexează la procesul-verbal al ședinței respective. Pentru fiecare ședință a Consiliului de administrație se întocmește proces-verbal, semnat de directorul general sau de directorul care îl substituie la prezidarea ședinței și de secretarul ședinței.

(9) Pentru soluționarea neînțelegerilor dintre părți, un director al Consiliului de administrație emite, în numele Agenției, decizii.

(10) Hotărârile și deciziile Agenției trebuie să fie întemeiate, motivate și să conțină normele legale în baza cărora au fost adoptate, emise. Hotărârile și deciziile Agenției pot fi contestate în instanța de contencios administrativ în conformitate cu Legea contenciosului administrativ nr.793/2000. Hotărârile și deciziile Agenției produc efecte obligatorii pînă la o eventuală hotărâre judecătorească contrarie, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac. Instanța de judecată este în drept să dispună suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției în conformitate cu prevederile Legii contenciosului administrativ nr.793/2000 și ale Codului de procedură civilă nr.225/2003. Hotărârile

Agenției prin care se aprobă actele normative de reglementare, costurile de bază, tarifele reglementate și prețurile reglementate se suspendă doar în raport cu participantul la proces în favoarea căruia a fost dispusă măsura de suspendare.

(11) Hotărârile Agenției cu privire la aprobarea actelor normative de reglementare, a costurilor de bază, a prețurilor reglementate, tarifelor reglementate, precum și alte hotărâri care pot avea impact asupra piețelor energeticii și asupra îndeplinirii obligațiilor de serviciu public se publică pe pagina web oficială a Agenției și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Agenția publică pe pagina sa web oficială informații cu privire la licențele și autorizațiile eliberate pentru activitățile reglementate.

(12) În conformitate cu Legea nr.982/2000 privind accesul la informație, Agenția prezintă, la cererea persoanelor fizice și a persoanelor juridice, informațiile solicitate, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv a informațiilor care constituie secret comercial. Informația din registrele de licențiere se prezintă de asemenea la cerere.

Articolul 17. Expertiza juridică și înregistrarea de stat a actelor normative de reglementare ale Agenției

(1) Până la înaintarea spre examinare de către Consiliul de administrație, în ședință publică, a proiectului unui act normativ de reglementare al Agenției, acesta se supune expertizei juridice. Expertiza juridică se efectuează de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției examinează proiectul actului normativ de reglementare al Agenției în termen de 30 de zile de la data primirii acestuia. La proiectul actului normativ ce urmează a fi aprobat se anexează proiectul hotărârii de aprobare, nota informativă, analiza impactului de reglementare, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul avizării și consultării publice și copiile avizelor primite. Avizul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției este consultativ.

(3) După aprobarea de către Consiliul de administrație a unui act normativ de reglementare, Agenția expediază actul normativ de reglementare respectiv organului central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției pentru înregistrarea de stat. La actul normativ aprobat se anexează hotărârea de aprobare, nota informativă, analiza impactului de reglementare, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul avizării și consultării publice, copiile avizelor primite și extrasul din procesul-verbal al ședinței Consiliului de administrație, în cadrul căreia a fost aprobat actul normativ de reglementare ce urmează a fi înregistrat.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției înregistrează actul normativ de reglementare, aprobat de Consiliul de administrație, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la primirea acestuia și a materialelor aferente.

(5) În cazul în care organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției nu înregistrează în termenul stabilit la alin.(4) actul normativ de reglementare al Agenției, acesta se consideră înregistrat, iar Agenția este în drept să-l expedieze pentru publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Articolul 18. Examinarea neînțelegerilor și a litigiilor dintre participanții la piețele energeticii

(1) Neînțelegerile dintre întreprinderile energetice în legătură cu prezenta lege și legile sectoriale se examinează de Agenție. La reclamația oricăreia dintre întreprinderile energetice, Agenția emite o decizie în termen de cel mult 2 luni de la data primirii reclamației respective. Agenția este în drept să prelungească motivat termenul respectiv cu cel mult 2 luni, comunicând acest fapt persoanei care a depus reclamația. Ulterior,

Agenția este în drept să extindă suplimentar termenul de examinare a reclamației cu acordul persoanei care a depus reclamația.

(2) Agenția examinează în procedură extrajudiciară neînțelegerile dintre consumatori, utilizatorii de sistem și întreprinderile energetice ce survin în legătură cu aplicarea prezentei legi și a legilor sectoriale și emite decizii în caz de necesitate. Agenția examinează reclamațiile depuse de consumatori, de utilizatorii de sistem în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea reclamației, iar pe cele care nu necesită o examinare suplimentară – în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării. Termenul de examinare a reclamației poate fi prelungit cu cel mult 30 de zile lucrătoare, fapt despre care sînt informați consumatorul, utilizatorul de sistem respectiv.

(3) În scopul verificării circumstanțelor expuse în reclamațiile adresate Agenției în conformitate cu alin.(1) și (2), angajații Agenției pot efectua ieșiri la fața locului.

(4) În termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii, Agenția remite decizia asupra neînțelegerii spre executare părților implicate, cu expunerea motivelor pe care se întemeiază această decizie.

(5) În cazul în care consumatorul final, utilizatorul de sistem nu sînt de acord cu răspunsul Agenției la petiția depusă, aceștia sînt în drept să conteste răspunsul în instanța de judecată în conformitate cu Legea nr.190/1994 cu privire la petiționare. Decizia Agenției de soluționare a problemelor invocate în reclamație poate fi contestată în termenele prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr.793/2000.

(6) Participanții la piețele energeticii se pot adresa în instanța de judecată pentru soluționarea litigiilor în legătură cu aplicarea prezentei legi și a legilor sectoriale. În cazul în care un participant la piețele energeticii adresează Agenției o reclamație în conformitate cu prevederile alin.(1)–(2), acesta este în drept să se adreseze în instanța de judecată după examinarea reclamației de către Agenție și după primirea răspunsului din partea Agenției sau la expirarea perioadei în care urma să primească răspunsul Agenției dacă nu a primit vreun răspuns din partea acesteia.

Articolul 19. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul energeticii

(1) Întreprinderile energetice poartă răspundere pentru neîndeplinirea sau pentru îndeplinirea necorespunzătoare a funcțiilor și a obligațiilor stabilite în prezenta lege, în legile sectoriale, precum și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Dacă Agenția constată încălcarea de către întreprinderile energetice a prevederilor prezentei legi, ale legilor sectoriale, precum și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, aceasta este în drept să inițieze procedura contravențională în condițiile și în termenele stabilite în Codul contravențional nr.218/2008.

(3) Agenția este în drept să aplice titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice sancțiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite în legile sectoriale, cu respectarea procedurii stabilite la art.20 din prezenta lege. Mijloacele bănești obținute din aplicarea sancțiunilor financiare se fac venit în bugetul de stat.

Articolul 20. Procedura de aplicare a sancțiunilor financiare

(1) Sancțiunile financiare se aplică în baza hotărîrilor Consiliului de administrație, adoptate în cadrul ședințelor organizate în conformitate cu art.16.

(2) La ședința Consiliului de administrație în cadrul căreia se examinează aplicarea sancțiunii financiare se invită, în mod obligatoriu, administratorul întreprinderii energetice în privința căreia se aplică sancțiunea financiară. Invitația la ședință se expediază administratorului întreprinderii energetice cu cel puțin 20 de zile lucrătoare înainte de data preconizată pentru ședință, în formă scrisă, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(3) Odată cu invitația la ședință, Agenția expediază întreprinderii energetice copiile de pe toate materialele care se află în dosarul de aplicare a sancțiunii financiare. Întreprinderea energetică este în drept să prezinte Agenției, în scris, opinia argumentată privind aplicarea sancțiunii financiare, cu anexarea documentelor justificative.

(4) În cazul în care administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia nu se prezintă la ședință, Consiliul de administrație amână ședința și stabilește examinarea dosarului de aplicare a sancțiunii financiare pentru o altă dată, comunicând acest fapt întreprinderii energetice, în scris, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, cu condiția că administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia a comunicat, în scris sau oral, despre imposibilitatea participării la ședință.

(5) La solicitarea scrisă și motivată a administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, Consiliul de administrație este obligat să amâne o dată, din cauza neprezentării, ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii financiare. Data ședinței în caz de amânare se stabilește ținându-se cont de datele comunicate de administratorul întreprinderii energetice sau de reprezentantul legal al acesteia. În cazul în care administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia nu se prezintă nemotivat și nu comunică despre imposibilitatea participării la ședință, Consiliul de administrație examinează dosarul de aplicare a sancțiunii financiare, consemnând acest fapt în procesul-verbal al ședinței.

(6) Pentru fiecare ședință a Consiliului de administrație în cadrul căreia se examinează dosarul de aplicare a sancțiunii financiare se întocmește un proces-verbal al ședinței, semnat de directorul general sau de directorul care îl substituie la prezidarea ședinței și de secretarul ședinței. Conform solicitării administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, ședința Consiliului de administrație se înregistrează pe suport audio. La solicitarea administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, Agenția este obligată să elibereze extrasul din procesul-verbal și copia înregistrării audio a ședinței.

(7) Administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia este în drept să participe la ședința Consiliului de administrație însoțit de un avocat și să depună înscrisuri sau alte probe pentru susținerea poziției sale. În cazul în care, în cadrul ședinței Consiliului de administrație, angajații Agenției prezintă administratorului întreprinderii energetice sau reprezentantului legal al acesteia înscrisuri, probe care nu i-au fost aduse la cunoștință anterior, la solicitarea acestuia, Consiliul de administrație este obligat să amâne ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii financiare pentru o altă dată.

(8) După audierea administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, a personalului Agenției implicat în pregătirea dosarului de aplicare a sancțiunii financiare, a altor persoane invitate la ședință, precum și după examinarea tuturor probelor prezentate în cadrul ședinței, directorii Consiliului de administrație încep deliberarea. Hotărîrea Consiliului de administrație se comunică în ședință și se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

(9) Hotărîrea motivată a Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare, în formă scrisă, se înmînează sau se expediază întreprinderii energetice, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data pronunțării hotărîrii. Hotărîrea Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare se contestă în termenele și în condițiile stabilite în Legea contenciosului administrativ nr.793/2000.

(10) Întreprinderea energetică este în drept să achite jumătate din suma sancțiunii financiare respective dacă o achită în cel mult 72 de ore de la data în care a primit hotărîrea Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare. În acest caz, se consideră că hotărîrea cu privire la aplicarea sancțiunii financiare este executată integral.

(11) În cazul în care hotărîrea cu privire la aplicarea sancțiunii financiare a fost anulată, integral sau parțial, printr-o hotărîre judecătorească definitivă și irevocabilă, suma corespunzătoare a sancțiunii financiare se restituie plătitorului acesteia din bugetul de stat în termen de 30 de zile calendaristice.

(12) Termenul de prescripție pentru aplicarea unei sancțiuni financiare, în conformitate cu prezentul articol, este de un an de la data constatării acesteia, fără a depăși însă 3 ani de la săvîrșirea încălcării. În cazul încălcărilor repetate sau cu caracter continuu, termenul de prescripție începe să curgă de la data încetării încălcării.

(13) Agenția va indica în raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent, întocmit în conformitate cu art.12 alin.(7) din prezenta lege, numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor financiare conform art.95 din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și conform art.113 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale și va prezenta informații relevante despre acestea, inclusiv sub aspectul respectării principiului eficienței, proporționalității și al efectului de descurajare al sancțiunilor financiare.

Capitolul IV

ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR ÎN SECTOARELE ENERGETICII

Articolul 21. Principii de activitate

(1) Toate întreprinderile energetice își desfășoară activitatea în conformitate cu principiul eficienței economice, cu respectarea parametrilor și indicatorilor de calitate, stabiliți în prezenta lege și în legile sectoriale. Prețurile și tarifele, inclusiv cele reglementate, aplicate de întreprinderile energetice se stabilesc în conformitate cu legile sectoriale.

(2) Organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, autoritățile de reglementare, alte autorități publice, autoritățile administrației publice locale, organizațiile necomerciale nu au dreptul:

a) să intervină în activitatea întreprinderilor energetice;

b) să distragă personalul întreprinderilor energetice de la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu;

c) să se implice în relațiile contractuale dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatorii de sistem, cu excepțiile stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(3) Organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, autoritățile de reglementare, alte autorități publice, autoritățile administrației publice locale sînt obligate să notifice Guvernul cu privire la înstrăinarea obiectelor energetice aflate în proprietatea lor cu cel puțin 6 luni înainte de încheierea actelor juridice de înstrăinare.

(4) Măsurile întreprinse de Agenție, de organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, de autoritățile de reglementare, de alte autorități publice, de autoritățile administrației publice locale în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale, inclusiv privind licențierea, autorizarea, monitorizarea și supravegherea activității întreprinderilor energetice, nu se consideră a fi un amestec în activitatea întreprinderilor energetice în sensul alin.(2).

(5) Obiectele energetice pot fi construite și admise în exploatare în conformitate cu Legea nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție. Exploatarea obiectelor energetice se efectuează doar după obținerea de către întreprinderile energetice a licențelor, a autorizațiilor, a altor acte permissive, eliberate în termenele și în condițiile stabilite prin lege.

(6) Întreprinderile energetice, indiferent de tipul de proprietate, inclusiv distribuitorii de energie termică, sînt obligate să prezinte Agenției planuri, informații și rapoarte în termenele și în condițiile stabilite în legile sectoriale.

(7) Întreprinderile energetice sînt obligate să efectueze în termen lucrările curente de exploatare și de reparație a obiectelor energetice, cu respectarea actelor normative și a documentelor normativ-tehnice cu privire la calitate, securitate, inclusiv securitatea industrială, precum și cu privire la protecția mediului, astfel încît consumatorii să fie aprovizionați cu energie în mod fiabil și continuu.

(8) Întreprinderile energetice au drept de acces la terenurile terților, cu condiția obținerii acordului proprietarilor terenurilor respective, pentru efectuarea lucrărilor de construcție, exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare, inclusiv de re tehnologizare, a obiectelor energetice. Efectuarea lucrărilor menționate trebuie să fie coordonată cu proprietarii terenurilor, cu excepția lucrărilor necesare pentru prevenirea producerii avariilor, incendiilor, electrocutărilor și/sau a exploziilor ori pentru înlăturarea consecințelor acestora. După finalizarea lucrărilor menționate, întreprinderile energetice sînt obligate să asigure degajarea terenului și repunerea lui în situația inițială în termenele convenite cu proprietarii terenurilor respective. Întreprinderile energetice sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile stabilite în prezentul articol și să achite proprietarului de teren sau de alte bunuri proprietate privată despăgubirea cuvenită pentru pagubele produse la efectuarea lucrărilor menționate, inclusiv în cazul înlăturării consecințelor avariilor, incendiilor, electrocutărilor și/sau ale exploziilor.

(9) Producătorii care exploatează centralele electrice, centralele termice, care funcționează pe bază de combustibili fosili, cu excepția celor care desfășoară activitate sezonieră și/sau care produc energie electrică, energie termică exclusiv pentru necesități proprii, sînt obligați să mențină rezerve de combustibili la nivel suficient pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie, în condițiile stabilite de Guvern.

(10) Consumatorii care dispun de centrală electrică sînt în drept să livreze în rețelele electrice surplusul de energie electrică în condițiile stabilite în Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și în Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

Articolul 22. Proprietatea în domeniul energiei

(1) În domeniul energiei, proprietatea este publică sau privată.

(2) Obiectele energetice proprietate publică pot fi supuse privatizării în cazurile și în condițiile stabilite în Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice.

(3) Nu sînt pasibile privatizării obiectele energetice proprietate a statului prevăzute în anexa la Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice.

(4) Obiectele energetice proprietate privată pot fi expropriate numai în modul și în cazurile stabilite în Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999, cu condiția despăgubirii proprietarului obiectului energetic respectiv.

(5) Rețelele electrice, rețelele de gaze naturale, rețelele termice, precum și obiectele pentru păstrarea și comercializarea produselor petroliere, indiferent de tipul de proprietate, sînt supuse înregistrării de stat în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

Articolul 23. Raporturile juridice dintre întreprinderile energetice, dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatorii de sistem

(1) Raporturile juridice dintre întreprinderile energetice, dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatorii de sistem se stabilesc în conformitate cu contractele încheiate, cu prezenta lege, legile sectoriale, Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.

(2) Furnizarea energiei se efectuează cu respectarea prevederilor prezentei legi, legilor sectoriale, Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorilor, precum și ale Codului civil nr.1107/2002.

(3) Furnizarea energiei se efectuează în bază de contract, încheiat între furnizor și consumator, în care se stipulează, în mod obligatoriu, informațiile cu privire la denumirea și adresa furnizorului, obiectul contractului, cantitatea și parametrii de calitate a energiei, condițiile de fiabilitate și regimul de furnizare a energiei, prețurile și tarifele aplicate, modalitățile de plată, cuantumul compensațiilor sau modalitatea de calcul al acestora în cazul încălcării de către furnizor a obligațiilor sale, durata contractului, cazurile și modalitatea de prelungire, de modificare, de suspendare și de reziliere a contractului, inclusiv prevederea expresă a dreptului consumatorilor finali de a rezilia contractul în mod unilateral și gratuit, modalitățile de soluționare a neînțelegerilor și a litigiilor aferente neexecutării sau executării defectuoase a clauzelor contractuale, precum și penalitățile aplicate de furnizor în cazul nerespectării de către consumator a termenelor de plată pentru energia furnizată, dacă părțile consimt cu privire la aplicarea penalităților, alte clauze stabilite în legile sectoriale.

(4) Consumatorul are dreptul:

a) să racordeze instalațiile sale la rețelele electrice, termice, de gaze naturale în condițiile stabilite în legile sectoriale;

b) să solicite majorarea puterii electrice, a debitului de gaze naturale, a puterii termice în modul și în termenele stabilite în legile sectoriale;

c) să-și schimbe furnizorul de energie electrică, de gaze naturale în condițiile stabilite în Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și, respectiv, în Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.

(5) Consumatorul în cazul căruia întreruperea, limitarea sau sistarea livrării energiei electrice poate periclita viața oamenilor sau poate provoca pierderi materiale trebuie să fie aprovizionat cu energie electrică din două surse distincte. În scopul majorării gradului de fiabilitate, acesta este în drept să instaleze din cont propriu a treia sursă de energie electrică, de rezervă.

(6) În cazul în care consumatorul nu achită integral, în termenele stipulate în contract, plata pentru energia furnizată, furnizorul este în drept să întreprindă măsurile necesare pentru sistarea furnizării la locul de consum, cu respectarea condițiilor stabilite în legile sectoriale.

(7) Furnizorul este obligat să asigure reluarea furnizării energiei, care a fost sistată în conformitate cu alin.(6), după achitarea de către consumator a datoriei pentru energia furnizată, în condițiile stabilite în legile sectoriale.

(8) Pentru pagubele cauzate consumatorului, furnizorul poartă răspundere în conformitate cu legislația civilă, legile sectoriale și contractele de furnizare încheiate între părți.

(9) Pentru plata întârziată a consumului de energie, consumatorii plătesc penalitate dacă aceasta este prevăzută în contract și numai în mărimea stabilită de părți, în conformitate cu legile sectoriale. Eventualele neînțelegeri survenite între părți în acest sens nu pot servi drept temei pentru refuzul furnizorului de a încheia contract cu consumatorul dacă acesta a respectat toate condițiile necesare pentru încheierea contractului, stabilite de prezenta lege și de legile sectoriale.

(10) Se interzice conectarea instalațiilor ce aparțin consumatorilor la rețelele electrice, la rețelele de gaze naturale, la rețelele termice fără acordul prealabil al operatorului de sistem, respectiv, al distribuitorului de energie termică. Deconectarea instalațiilor ce aparțin consumatorului de la rețelele electrice, de la rețelele de gaze naturale, de la rețelele termice se efectuează în condițiile și cu respectarea procedurilor stabilite în legile sectoriale.

(11) Consumatorul nu este în drept să împiedice accesul personalului operatorului de sistem, al distribuitorului de energie termică pentru controlul și pentru citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul, deservirea și reparația rețelelor electrice, a rețelelor de gaze naturale, a rețelelor termice care aparțin operatorului de

sistem, respectiv, distribuitorului de energie termică și sînt amplasate pe proprietatea consumatorului.

(12) Drepturile consumatorilor în raport cu întreprinderile energetice sînt garantate și protejate de prezenta lege, de legile sectoriale, precum și de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.

Capitolul V

EVIDENȚA ENERGIEI. RAPOARTELE STATISTICE ȘI TRANSPARENȚA

Articolul 24. Evidența energiei

(1) Cantitatea energiei produse, exportate, importate, transportate, distribuite, stocate, furnizate și/sau comercializate se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare.

(2) Echipamentele de măsurare care servesc la măsurarea, determinarea și decontarea consumurilor de energie se verifică metrologic, conform Legii metrologiei nr.19/2016, iar operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică sînt responsabili de instalarea și sigilarea lor în prezența consumatorului sau a reprezentantului acestuia, cu întocmirea procesului-verbal în acest sens și cu respectarea condițiilor stabilite în legile sectoriale. Se permite utilizarea doar a echipamentelor de măsurare verificate metrologic, ale căror tipuri sînt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Institutului Național de Metrologie.

(3) Caracteristicile tehnice ale echipamentelor de măsurare instalate la consumator se stabilesc de către operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică, în funcție de parametri și de condițiile specifice, de tipurile energiei, în conformitate cu prevederile actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.

(4) Cheltuielile legate de procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sînt suportate de către operatorii sistemului de distribuție din sectorul electroenergetic, din sectorul gazelor naturale, de către distribuitorii de energie termică. Cheltuielile respective justificate se includ în tariful reglementat pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale și, respectiv, în tariful pentru serviciul de distribuție a energiei termice.

(5) Consumatorii casnici sînt în drept să solicite operatorilor de sistem concursul la instalarea echipamentelor de măsurare inteligente care permit înregistrarea orară a cantităților de energie electrică și a volumelor de gaze naturale. În acest caz, costurile aferente procurării, instalării, întreținerii, reparării și înlocuirii echipamentelor de măsurare inteligente se suportă integral de consumatorii casnici respectivi.

(6) Cheltuielile privind procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se suportă de consumatorii noncasnici.

(7) În cazul în care deteriorarea echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate acestuia se produce din vina consumatorului, acesta va suporta costul de demontare, reparare, verificare metrologică, instalare sau înlocuire a echipamentului de măsurare deteriorat.

Articolul 25. Rapoartele statistice

(1) Întreprinderile energetice prezintă organelor statisticii oficiale, în condițiile Legii nr.412/2004 cu privire la statistica oficială, rapoarte de un anumit tip despre importul, exportul, producerea și consumul de energie.

(2) Responsabilitatea pentru corectitudinea întocmirii rapoartelor prezentate este pusă pe seama persoanelor cu funcție de conducere ale întreprinderilor energetice.

Articolul 26. Transparența

(1) Întreprinderile energetice sînt obligate să publice pe paginile lor electronice informațiile privind activitatea desfășurată în modul și în condițiile stabilite în actele legislative și normative, inclusiv în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Persoanele cu funcții de conducere ale întreprinderilor energetice poartă răspundere pentru denaturarea și tăinuirea informației prevăzute la alin.(1).

Capitolul VI

ASIGURAREA SECURITĂȚII LA FUNCȚIONAREA OBIECTELOR ENERGETICE ȘI PROTECȚIA LOR

Articolul 27. Zonele de protecție

(1) Obiectele energetice au grad sporit de pericol. Pentru asigurarea exploatării lor în siguranță se stabilesc zone de protecție. Modul de delimitare a zonelor respective, dimensiunile și regimul lor se stabilesc în legile sectoriale și în regulamentele care reglementează zonele de protecție ale rețelelor, aprobate de Guvern.

(2) Orice lucrare în zona de protecție se efectuează cu acordul întreprinderii energetice și cu respectarea cerințelor stabilite în legile sectoriale.

Articolul 28. Protecția obiectelor energetice

(1) Paza obiectelor energetice de importanță majoră este exercitată de Ministerul Afacerilor Interne sau de întreprinderile care dețin licență pentru activitatea particulară de pază.

(2) Lista obiectelor energetice de importanță majoră se stabilește de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(3) Persoanele fizice și juridice care întreprind acțiuni ce afectează funcționarea obiectelor energetice poartă răspundere în conformitate cu prevederile Codului civil nr.1107/2002, ale Codului contravențional nr.218/2008 și ale Codului penal nr.985/2002.

Articolul 29. Formarea profesională

(1) Pentru asigurarea exploatării în condiții de securitate a obiectelor energetice, personalul administrativ, personalul operativ și personalul tehnic al întreprinderilor energetice, precum și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, trebuie să aibă studii de specialitate sau instruire specială. Întreprinderile energetice contribuie la formarea profesională și perfecționarea specialiștilor în cadrul instituțiilor de învățămînt de profil.

(2) Instruirea și atestarea personalului în domeniul securității industriale se efectuează conform prevederilor Legii nr.116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.

(3) Personalul operativ și personalul tehnic al întreprinderilor energetice, precum și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, se supun periodic atestării și examinării medicale.

Capitolul VII

DEZVOLTAREA ȘI EXPLOATAREA OBIECTELOR DE INFRASTRUCTURĂ ENERGETICĂ DE IMPORTANȚĂ STRATEGICĂ

Articolul 30. Obiectele de infrastructură energetică de importanță strategică

(1) La propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Guvernul poate acorda unor interconexiuni sau rețele de transport din sistemul electroenergetic și cel al gazelor naturale statut de obiecte strategice în măsura în care acestea servesc pentru interesul economic general, precum și pentru

asigurarea securității energetice. Acordarea statutului de obiect strategic nu exonerează participanții la piețele energeticii de obligațiile stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale în legătură cu obiectul strategic respectiv.

(2) În legătură cu dezvoltarea și modernizarea obiectelor strategice, precum și în legătură cu exploatarea și/sau întreținerea acestora, Guvernul poate impune, cu respectarea prevederilor alin.(3)–(6) din prezentul articol, obligații de serviciu public în conformitate cu art.31 și poate institui plăți pentru dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectelor strategice în cazul în care venitul obținut din sau în legătură cu dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectelor strategice nu acoperă costurile justificate ce țin de activitățile respective.

(3) Plățile pentru dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectelor strategice se determină de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii în baza calculelor estimative efectuate de Agenție și se înaintează spre aprobare Guvernului, cu precizarea obiectului strategic vizat, a mărimii și structurii plăților, a modului de finanțare sau de cofinanțare a obiectului strategic respectiv din contul plăților impuse, a persoanelor care urmează să efectueze plățile respective și a perioadei pe parcursul căreia urmează să fie achitate plățile, a mecanismului de colectare și de evidență a plăților respective și a altor argumente justificative.

(4) Plățile pentru dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectelor strategice se calculează de Agenție în baza unei metodologii aprobate în acest sens și trebuie să corespundă cerințelor privind obligațiile de serviciu public, stabilite la art.31 din prezenta lege, în legile sectoriale, precum și condițiilor privind acordarea ajutorului de stat prevăzute în Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat.

(5) Plățile pentru dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectelor strategice pot fi stabilite pentru a acoperi, total sau parțial, costurile justificate aferente dezvoltării, modernizării, exploatarei și/sau întreținerii unui obiect de importanță strategică și pot fi impuse unor categorii sau tuturor participanților la una dintre piețele energeticii sau la toate piețele energeticii, în mod neechivoc, transparent și nediscriminatoriu, în funcție de importanța obiectului strategic a cărui dezvoltare, modernizare, exploatare și/sau întreținere sînt necesare.

(6) Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii sau a Agenției, este în drept, înainte de expirarea termenului stabilit, să revizuiască sau să anuleze plățile pentru dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectelor strategice, cu indicarea argumentelor justificative și cu condiția ca, prin revizuirea sau anularea plății respective, să nu fie pusă în pericol funcționarea obiectelor strategice în cauză.

Articolul 31. Obligații de serviciu public

(1) Guvernul este în drept să impună obligații de serviciu public întreprinderilor energetice pentru a asigura finanțarea dezvoltării, modernizării, exploatarei și/sau a întreținerii obiectelor strategice.

(2) Obligațiile de serviciu public se stabilesc de Guvern, în mod neechivoc, transparent și nediscriminatoriu, pentru o perioadă de timp predefinită și se revizuiesc cu regularitate, din oficiu ori la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii sau a Agenției, în scopul determinării necesității menținerii obligațiilor respective, în special în cazul în care, datorită circumstanțelor noi, fiabilitatea financiară a obiectelor strategice poate fi asigurată prin aplicarea altor mecanisme, inclusiv a mecanismelor de piață.

(3) Obligațiile de serviciu public pot fi impuse în conformitate cu prezentul articol, cu Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică, cu Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale și pot fi justificate în contextul asigurării securității, inclusiv a securității aprovizionării cu energie, al continuității, calității și prețului furnizărilor și/sau al protecției

mediului, inclusiv în contextul promovării eficienței energetice și/sau al utilizării energiei din surse regenerabile.

(4) Obligațiile de serviciu public trebuie să fie proporționale, ușor de verificat și trebuie să garanteze accesul egal și pe bază de reciprocitate al întreprinderilor energetice din țările părți ale Comunității Energetice la consumatorii din Republica Moldova.

(5) Hotărîrea cu privire la stabilirea obligațiilor de serviciu public, aprobată în conformitate cu prezentul articol, cu Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și cu Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, trebuie să fie argumentată și se supune, în prealabil, consultărilor publice în conformitate cu Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, de asemenea fiind consultate autoritățile de resort, inclusiv Agenția și Consiliul Concurenței. La argumentarea hotărîrilor cu privire la stabilirea obligațiilor de serviciu public, aprobate în conformitate cu prezentul articol, trebuie să se țină cont de necesitatea obligațiilor în cauză pentru dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectului strategic respectiv, în conformitate cu obiectivul său strategic definit. Hotărîrea motivată cu privire la stabilirea obligațiilor de serviciu public se expediază pentru informare Secretariatului Comunității Energetice.

(6) Monitorizarea îndeplinirii de către întreprinderile energetice a obligațiilor de serviciu public impuse în legătură cu obiectivele strategice este de competența Agenției.

(7) În baza informației prezentate de Agenție, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează și prezintă Guvernului, o dată la doi ani, raportul referitor la îndeplinirea de către întreprinderile energetice a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prezentul articol și îl publică pe pagina sa web oficială. Raportul respectiv se expediază pentru informare Secretariatului Comunității Energetice.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 32. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Directorii Consiliului de administrație care au fost numiți pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi exercită atribuțiile pînă la finalizarea mandatului.

(2) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul și Agenția vor întreprinde acțiunile necesare pentru preluarea de către Agenție a activității de supraveghere energetică de stat. Pentru a asigura continuitate la desfășurarea activității de supraveghere energetică de stat, Agenția este în drept să angajeze prin transfer angajații Inspectoratului Energetic de Stat.

(3) Guvernul, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

– va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

– va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

– va aproba, în temeiul prezentei legi, actele normative care asigură funcționarea obiectelor energetice.

(4) Agenția, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

– va aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu prezenta lege;

– va elabora, va aproba și va pune în aplicare actele normative de reglementare noi, prevăzute de prezenta lege.

(5) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr.1525/1998 cu privire la energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.50–51, art.366), cu modificările și completările ulterioare.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr.174. Chișinău, 21 septembrie 2017.